

WERKPLAN 2022

Huis van de Nederlandse Provincies

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

INHOUD

03 | INLEIDING

05 | HNP-PRIORITEITEN EN AANDACHTSGEBIEDEN

10 | EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

11 | EVENEMENTEN EN BIJEENKOMSTEN 2022

13 | FINANCIERING HNP

14 | BIJLAGEN

INLEIDING

COVID-19 zal het werk van het HNP nog voor onbepaalde tijd blijven beïnvloeden. Het jaar 2021 was het jaar waarin HNP-medewerkers weer mondjesmaat naar kantoor mochten en er een 'nieuw normaal' begon te ontstaan met de eerste hybride evenementen. Ondanks dat COVID-19 een belemmering vormde voor de manier van werken voor en op het HNP, wist het HNP een veel groter bereik te genereren met zijn hybride evenementen.

“The past year has proven what challenges we can deal with and what we can achieve for European citizens when we act united. We must continue in the same spirit next year.” – Ursula von der Leyen

De pandemie heeft invloed op de platformfunctie van het HNP; HNP-evenementen werden door online deelname een stuk toegankelijker en flexibeler.

Waar in 2020 met name het thuiswerken aan de orde was, is in 2021 met een positieve insteek naar nieuwe werkvormen gezocht. Dit wordt in 2022 voortgezet.

Op 19 oktober 2021 presenteerde de Europese Commissie haar werkprogramma (ECWP) voor 2022, met de ambitie om een groener, eerlijker, digitaler en veerkrachtiger Europa te creëren na COVID-19. De Commissie heeft 42 nieuwe beleidsinitiatieven op zes grote ambities: klimaat, digitalisering, wereldleiderschap, economie, jeugd en democratisering. Drie van deze ambities hebben directe impact op de provincies: klimaat, digitalisering en economie.

In het kader van betere regelgeving, wil de Commissie de lasten van nieuwe beleidsinitiatieven minimaal houden. De Commissie hanteert het “one in, one out”-beginsel, waarbij voor elke, nieuw ingevoerde verplichting op een bepaald beleidsterrein, een andere verplichting systematisch wordt verminderd en hiermee betere en transparantere regelgeving te realiseren. Nieuwe regelgeving moet tevens de groene en digitale transitie blijven ondersteunen.

OPBOUW WERKPLAN

Dit werkplan biedt het kader dat bepalend is voor de HNP-activiteiten in Brussel. De basis voor dit werkplan is het ECWP 2022, evenals de provinciale coalitieprogramma's en de daarop gebaseerde bestuurlijke provinciale agenda's. Het bevat een selectie van de doorlopende en nieuwe commissievoorstellen uit het ECWP die het komend jaar centraal staan (zie bijlage: HNP-analyse ECWP 2022).

Het eerste hoofdstuk beschrijft de vijf prioritaire dossiers van het HNP, die zijn gekozen aan de hand van het ECWP 2022 en de provinciale coalitieprogramma's. Daarbij komen in dit hoofdstuk ook twee aandachtsgebieden aan bod. Deze zeven thema's vormen de basis voor de activiteiten van het werk van het HNP in 2022. Het tweede hoofdstuk betreft het Europees Comité van de Regio's en zijn Nederlandse delegatie. Het derde hoofdstuk beschrijft de evenementen die in 2022 worden voorzien. Het vierde hoofdstuk bevat de financiering van het HNP in 2022.

PRIORITEITEN & AANDACHTSGEBIEDEN

De bestuurlijke agenda's van de twaalf provincies en het IPO, evenals de actuele Europese beleidsontwikkelingen in 2022 zijn leidend voor de gezamenlijke prioritering van de provincies en daarmee voor de prioritaire dossiers van het HNP. Provincies hebben in de prioritaire dossiers meestal een directe verantwoordelijkheid bij de uitvoering van Europese beleid en bepaalde Europese programma's. Het aantal initiatieven, de onderwerpen, de complexiteit van het Europese beleidsproces en besluitvorming vragen om selectie en prioritering.

De prioritaire dossiers binnen het HNP en het IPO zijn stevig georganiseerd en hebben elk een HNP-werkgroep, een HNP-ambtelijk dossierhouder en een HNP-bestuurlijk dossierhouder (zie bijlage 1 voor een overzicht van HNP-bestuurders, HNP-dossierhouders en woordvoerders). Daarbij vindt er structureel afstemming plaats met het IPO en zijn adviesstructuur. Vanuit de inhoudelijke agenda wordt op specifieke onderwerpen synergie gerealiseerd en voortgezet met de partners in het HNP.

De vijf prioritaire dossiers sluiten aan op de kerntaken van de provincies:

KLIMAAT & ENERGIE

De Europese Klimaat en Energie agenda staat in 2022 vooral in het teken van de doorlopende onderhandelingen over het *Fit for 55*-pakket. Dit pakket aan nieuwe voorstellen en herzieningen is bedoeld om de verhoogde klimaatdoelstelling van 55% emissiereductie in 2030 te behalen en de EU in 2050 uiteindelijk klimaatneutraal te maken. Naast de doorlopende onderhandelingen op de voorstellen uit dit pakket, onderneemt de Commissie in 2022 ook een aantal nieuwe initiatieven op verschillende terreinen. Zo wil ze de vervuiling van bodem, water en lucht tot nul terugbrengen, de circulaire economie bevorderen, biodiversiteit verdubbelen en groene obligaties belangrijker maken. Het gaat hierbij vooral om de voor provincies belangrijke richtlijnen inzake energie efficiëntie, hernieuwbare energie, alternatieve brandstoffen en energie efficiëntie gebouwen, maar ook een onderwerp als zeespiegelstijging krijgt specifieke aandacht.

Daarbij zullen we als HNP en IPO gezamenlijk optrekken en op de 55% CO₂-reductiedoelstelling van de Commissie onze positie bepalen als leidraad voor onze inzet in Brussel. Daarnaast richten wij ons op het versterken van de integrale samenwerking op dossier-overstijgende voorstellen, onder andere op het gebied Agrofood, Duurzame en Gezonde Leefomgeving en Mobiliteit.

DIGITALISERING

De Commissie is vastbesloten: dit moet het digitale decennium van Europa worden, zodat de EU in 2030 digitaal is getransformeerd. Het HNP ziet de digitale transformatie in onze provincies plaatsvinden. Digitalisering blijft daarom een prioritair dossier. Om de digitale doelen voor 2030 te realiseren, zal de Commissie in 2022 met een aantal nieuwe wetgevende voorstellen komen. Onder andere met een 'Cyberweerbaarheidswet', het eerste wetgevende voorstel dat voortvloeit uit de *Cyber Security Strategy* van 2020. Daarnaast zal de Commissie met een voorstel komen voor digitale vaardigheden in het onderwijs. Dit zijn belangrijke voorstellen die onze regionale economie raken en verdergaan dan alleen wetgeving en veiligheid.

Daarnaast loopt de publicatie van de 'Datawet' vertraging op, wat betekent dat deze begin 2022 wordt verwacht. Verder lopen er een flink aantal initiatieven in 2022 door, onder andere het voorstel voor het realiseren van de digitale doelen 2030 (zoals de digitale transformatie van het mkb) met het bijbehorende beleidsprogramma. Ook worden de eerste calls van de Europese financieringsprogramma's uit het 'Meerjarig financieel kader 2021-2027' gelanceerd, zoals voor het programma *Digital*.

REGIONALE ECONOMIE

COVID-19 laat nog steeds zijn sporen na in de Europese economie. De Commissie wil dat de economische activiteit terugkeert naar het niveau voor de crisis. Hiervoor riep zij in 2021 het Europees herstelfonds *NextGenerationEU* in het leven, om van 2021 tot 2027 een extra impuls te geven aan de economie. Elk land dient een herstelplan in te leveren om aanspraak te kunnen maken op de *Recovery and Resilience Facility* (RRF), het zogeheten *Recovery and Resilience Plan* (RRP). Op het moment van schrijven (november 2021) is Nederland het enige land dat nog geen herstelplan heeft ingediend.

Deze verantwoordelijkheid wordt overgeheveld naar een nieuw kabinet. Op 1 november 2021 is door Wopke Hoekstra, minister van Financiën, bekend gemaakt dat een gedeelte van het budget van het RRF voor Nederland naar investeringen zal gaan die al gemaakt zijn tussen februari 2020 en april 2021. Een ander gedeelte zal gaan naar mogelijke nieuwe investeringen. Het is belangrijk voor medeoverheden om inspraak te hebben op deze nieuwe investeringen.

AGROFOOD

Na de vaststelling van de GLB-verordeningen in 2021, blijft de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in 2022 een belangrijk aandachtspunt binnen de Green Deal. In 2022 verwachten we een verdere verschuiving binnen het agrofood dossier van primair landbouwbeleid naar duurzaam voedsel en productiebeleid. Daaraan worden nieuwe voorstellen gekoppeld, zoals het wetgevend voorstel (herziening) over het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Daarnaast worden de 'Van boer tot bord'-strategie, het 'Actieplan organische productie', maar ook de voor provincies belangrijke lange termijnvisie inzake plattelandsgebieden op

EU-niveau, de voorstellen inzake duurzame voedselsystemen en de 'Biodiversiteitsstrategie' op EU niveau behandeld en actief vanuit het HNP opgepakt. Het dossierteam in het HNP, in continue afstemming met het IPO, zal zich inzetten om de provinciale standpunten voor het voetlicht te brengen zowel bij de Europese instellingen als via de inbreng van de Nederlandse delegatie in het Europees Comité van de Regio's.

DUURZAME EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Het dossier Duurzame en Gezonde Leefomgeving (DGLO) heeft in 2021 meer aandacht gekregen, zowel vanuit de Europese Commissie alsook vanuit de twaalf provincies. Milieuonderwerpen blijven in 2022 hoog op de Europese politieke agenda staan, zo blijkt uit het ECWP 2022. De Commissie kondigt aan om aandacht te blijven besteden aan het *Zero Pollution Package*. Zo gaat de Commissie in 2022 de Europese richtlijnen voor luchtkwaliteit herzien alsook de lijst van verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater en het grondwater (geïntegreerd waterbeheer).

Als gevolg van de toegenomen aandacht voor milieuzaken heeft de HNP-werkgroep DGLO zichzelf doorontwikkeld en is de afstemming rondom de lobby inzake het Europese milieubeleid verder geprofessionaliseerd. De in IPO-verband en op bestuurlijk niveau afgestemde interprovinciale inzet over het Europees milieubeleid is daarvan een bewijs. Dit biedt voor 2022 en daarna een solide basis en is richtinggevend voor onze inzet in de Brusselse belangenbehartiging.

AANDACHTSGEBIEDEN

Aandachtsgebieden betreffen thema's of voorstellen van de Commissie die actueel zijn en om specifieke aandacht van het HNP vragen. De dynamiek en interne organisatie verschilt per aandachtsgebied. De aanwezigheid van bestuurlijk woordvoerderschap is afhankelijk van de urgentie, de lobbyvraag en het te verwachten belang voor meerdere provincies. Naar aanleiding van de provinciale coalitieprogramma's krijgen de onderstaande twee onderwerpen uit het ECWP bijzondere aandacht naast de prioritaire dossiers: Mobiliteit en Circulaire economie.

HNP-WOORDVOERDERSCHAP

Voor de bovenstaande twee onderwerpen worden bestuurlijke woordvoerders benoemd, naast de bestuurlijke prioritaire dossierhouders in het HNP-bestuur. Het voordeel hiervan is dat een onderwerp al bestuurlijk is belegd wanneer er om gezamenlijke HNP-inzet en/of afstemming wordt gevraagd op een bepaald onderwerp. Bestuurlijke HNP-woordvoerders komen in actie wanneer het Brusselse beleidsproces om (re)actie vraagt. Hierdoor is het mogelijk om wendbaar om te gaan met actuele ontwikkelingen. Voor aandachtsgebieden worden geen lobbyfiches opgesteld; de bestuurlijke HNP-woordvoerders geven een terugmelding in het HNP-bestuur.

ANALYSE WERKPROGRAMMA COMMISSIE

De analyse van het ECWP 2022 staat in een aparte bijlage. Hier wordt de impact voor provincies en de te ondernemen acties beschreven, met verschillende Commissie-initiatieven, de prioritaire dossiers en de aandachtsgebieden als basis. Hierbij wordt het volgende onderscheid gemaakt:

- Nieuwe wetgeving: Publicatie Commissievoorstel.

- Nieuwe beleidsvisie: Richtinggevende strategieën & mededelingen voor EU-beleidskoers.
- Doorlopend dossier: Dossiers die in de onderhandelingsfase zitten en waarover nog geen definitief besluit is genomen.

Op de geselecteerde wetgevende voorstellen en belangrijke beleidsvisies is of wordt toegewerkt naar een gezamenlijke HNP/IPO-positie, die richtinggevend is voor vervolgacties. Deze vervolgacties bestaan doorgaans uit het monitoren, signaleren en actief opvolgen van een bepaald initiatief. Omdat Europa met steeds meer thema overstijgende uitdagingen werkt en dit ook doorklinkt in de werkwijze van het HNP, wordt in 2022 de opbouw en aanpak van de HNP dossiers verder geüniformeerd. Naast het werkplan wordt het HNP-bestuur regelmatig voorzien van een stand van zaken door middel van actuele lobbyfiches.

AANDACHTSGEBIEDEN

De vooruitgeschoven post HNP is continue bezig de samenwerking met betrokken partijen, waaronder Europese regio's, partners, lidstaten en de Europese instellingen te versterken. De effectiviteit van de belangenbehartiging van de provincies staat daarbij voorop. De herinrichting van het HNP in 2021 komt de belangenbehartiging ten goede en heeft het HNP als ontmoetingsplaats een impuls gegeven.

Daarnaast is een communicatiestrategie in ontwikkeling. Door de interne en externe communicatie efficiënter en effectiever te maken, zal het HNP de belangenbehartiging en zijn informerende rol naar de directe achterban bevorderen.

EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

Het Europees Comité van de Regio's is een adviesorgaan van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad en telt momenteel 329 leden.

De Nederlandse delegatie in het Europees Comité van de Regio's bestaat uit 12 vaste leden en 12 plaatsvervangende leden. De voorzitter van de Nederlandse delegatie tot februari 2022 is burgemeester Ellen Nauta, gemeente Hof van Twente. De vicevoorzitter is gedeputeerde Michiel Rijsberman van de provincie Flevoland. In bijlage 2 van dit HNP-werkplan 2022 staat een overzicht van de Nederlandse delegatie en zijn provinciale leden in het Europees Comité van de Regio's. De Nederlandse delegatie wordt ondersteund door twee ambtelijke delegatie-coördinatoren, namens het IPO en de VNG.

De Nederlandse delegatie in het Europees Comité van de Regio's werkt op basis van een eigen jaarplan en werkkalender met prioritaire dossiers. Voor de huidige mandaatperiode 2020-2025 is dit vastgesteld.

De Nederlandse delegatie heeft de laatste jaren meerdere rapporteurs geleverd voor het opstellen van inhoudelijke adviezen van het Europees Comité van de Regio's, die aansluiten bij de prioriteiten van het HNP. Deze werkwijze wordt in 2022 gecontinueerd.

EVENEMENTEN EN BIJENKOMSTEN 2022

Het HNP organiseert gedurende het jaar verschillende evenementen en bijeenkomsten. Hiermee onderhoudt het de contacten met zowel de achterban in de provincies als met het internationale netwerk van Europese instellingen, regio's, partners en koepelorganisaties in Brussel. Het HNP geeft zijn platformfunctie invulling door middel van online EU-seminars en meetings.

TERUGKIJKEND OP 2021

Ondanks de aanhoudende COVID-19 crisis, is het gelukt om in het najaar van 2021 twee succesvolle evenementen te organiseren vanuit het HNP, beide tijdens de Europese week van de Regio's en Steden. Op 13 oktober heeft het **ITEM/HNP Side Event** plaatsgevonden, waarin de volgende vraag centraal stond: *Wat hebben grensregio's geleerd tijdens de coronacrisis en op welke wijze kan de huidige grensoverschrijdende samenwerking nog verder worden verbeterd?* Op initiatief van het HNP, samen met het IPO, Europa Decentraal, VNG en de UvW, is op 14 oktober de **Europese fondsenwijzer** gelanceerd.

Beide evenementen waren hybride. Het is de bedoeling om een dergelijk format te blijven hanteren voor de evenementen in 2022. Het is gebleken dat het HNP hiermee een veel groter bereik heeft. De gelegenheid tot online deelname stelt meer mensen in staat om aanwezig te zijn bij evenementen van het HNP.

Daarbij zijn deze twee evenementen voedend voor nieuwe activiteiten in 2022. Het evenement met ITEM zal een vast onderdeel van de HNP-agenda worden tijdens de Europese Week van de Regio's en Steden. Ook zal het gebruik van de Europese fondsenwijzer in 2022 worden geëvalueerd, waaruit mogelijk nieuwe bijeenkomsten ontstaan.

HNP-THEMA WEKEN

Het HNP zal in 2022 tijdens de Europese thematische weken, die gedurende het jaar plaats vinden, eigen gerelateerde onderwerpen voor het voetlicht brengen. Het doel van de Europese thematische weken is om meer aandacht te vragen en voor het HNP om een momentum te creëren voor de onderwerpen die gezamenlijke relevantie hebben voor de provincies.

Het HNP brengt kennis en expertise uit de provincies bij elkaar voor de ontwikkeling van gezamenlijke standpunten om te kunnen gebruiken voor het werk in Brussel. Op die manier geeft het HNP zowel invulling aan zijn rol als belangenbehartiger, als aan zijn informerende en signalerende rol.

FINANCIERING HNP

Onderstaande HNP-begroting 2022 is op 2 december 2021 ter goedkeuring voorgelegd aan het HNP-bestuur.

BEGROTING HNP 2022

BATEN (€)

Bijdrage provincies en IPO	868.400
Bijdragen geassocieerde partners	71.040
Onttrekking aan de vervangingsreserve	31.000
Totaal	970.440

LASTEN (€)

Huisvestingskosten	455.590
Personeelsgebonden kosten	212.954
Gezamenlijke activiteiten	60.252
ICT	70.822
INFO-Abonnementen/Informatieverzameling	21.141
Algemeen Bestemd Fonds	4.000
Afschrijvingskosten	31.000
Storting in vervangingsreserve	97.768
Totaal	970.440

BIJDRAGE (€) PER STATUTAIR LID

Zuid-Holland	66.800
Noord-Holland	66.800
Utrecht	66.800
Flevoland	66.800
Groningen	66.800
Friesland	66.800
Drenthe	66.800
Gelderland	66.800
Overijssel	66.800
Zeeland	66.800
Noord-Brabant	66.800
Limburg	66.800
IPO	66.800

BIJDRAGE (€) PER GEASSOCIEERDE PARTNER

FoodNL	8.880
NG4	17.760
Vereniging Hogescholen	8.880
ECRN	17.760
NBTC	17.760

HNP-verdeelsleutel

De verdeelsleutel van de kosten is gebaseerd op een gelijke verdeling van de kosten over de 13 statutaire leden; de twaalf provincies en het IPO. Separaat wordt de bijdrage van de vijf partners vastgesteld.

BIJLAGE 1: OVERZICHT HNP-BESTUURDERS, DOSSIERHOUDERS EN WOORDVOERDERSCHAPPEN

Dossierhouders en woordvoerderschappen

De bestuurlijke HNP-dossierhouder behartigt het gedefinieerde gezamenlijk belang en wordt daarin ondersteund door een HNP-ambtelijk dossierhouder en een HNP-werkgroep (dossierteam). De bestuurlijke dossierhouder is lid of agenda lid en BAC EU-adviseur in de betreffende BAC. De bestuurlijke HNP-woordvoerder komt in actie wanneer het Brusselse beleidsproces om (re)actie vraagt. Door de benoeming van een woordvoerder kan snel worden ingespeeld op de actualiteit. De woordvoerder wordt ondersteund vanuit het HNP-team.

HNP-bestuurders

Arthur van Dijk	IPO
Maarten van Gaans	Provincie Limburg
Klaas Fokkinga	Provincie Fryslân
Eddy van Hijum	Provincie Overijssel
Ilse Zaal	Provincie Noord-Holland
Martijn van Gruijthuijsen	Provincie Noord-Brabant
Robert Strijk	Provincie Utrecht
Anita Pijpelink	Provincie Zeeland
Tjisse Stelpstra	Provincie Drenthe
Henk Staghouwer	Provincie Groningen
John Berends	Provincie Gelderland
Jeannette Baljeu	Provincie Zuid-Holland
Michiel Rijsberman	Provincie Flevoland

De bestuurlijke dossierhouders en woordvoerders hebben:

- een portefeuille en functies in relevante BAC's en/of IPO kopgroepen en/of commissies en rapporteurschappen in het Europees Comité van de Regio's.
- beschikbaarheid in tijd om hun rol als dossierhouder of woordvoerder te vervullen en daar waar van toepassing agenda lid en BAC EU-adviseur te zijn om bestuurlijk de gezamenlijke provinciale belangen te behartigen bij de Europese instellingen en in Europese netwerken.

Bestuurlijke dossierhouders

Dossierhouders Klimaat en Energie	Tjisse Stelpstra Lid ENVE commissie/CvdR, lid BAC Energie en dossierhouder energie in de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) Anita Pijpelink Plaatsvervangend lid ENVE commissie/CvdR en lid BAC ROWW en BAC VP
Dossierhouder Digitalisering	Martijn van Gruijthuijsen Lid CIVEX commissie/CvdR, co-voorzitter BAC RE en voorzitter van de IPO kopgroep digitalisering
Dossierhouders Regionale economie	Michiel Rijsberman Lid COTER commissie/CvdR en adviseur en agenda-lid Cohesie in de BAC RE Martijn van Gruijthuijsen Lid CIVEX commissie/CvdR, co-voorzitter BAC RE en voorzitter van de IPO kopgroep digitalisering
Dossierhouders Agrofood	Henk Staghouwer Lid NAT commissie/CvdR en lid BAC VP Ilse Zaal Lid NAT commissie/CvdR en lid BAC VP en BAC RE
Dossierhouder Duurzame en gezonde leefomgeving	Tijs de Bree Lid van de BAC MTH en door deze BAC benoemd als dossierhouder op dit onderwerp. Tijs de Bree is geen lid van het HNP-bestuur.

Bestuurlijke woordvoerders

Woordvoerder Mobiliteit	Michiel Rijsberman Lid COTER commissie/CvdR en adviseur en agenda-lid Cohesie in de BAC RE
Woordvoerder Circulaire economie	Tjisse Stelpstra Lid ENVE commissie/CvdR, lid BAC Energie en dossierhouder energie in de Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

BIJLAGE 2: | OVERZICHT NEDERLANDSE DELEGATIE IN HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

Nederlandse delegatie van provincies

Naam	Provincie	Lidmaatschap	Commissie
Martijn van Gruijthuijsen	Noord-Brabant	Vast lid	CIVEX
Maarten van Gaans	Limburg	Plaatsvervangend lid	SEDEC
Robert Strijk	Utrecht	Plaatsvervangend lid	SEDEC
Eddy van Hijum	Overijssel	Vast lid	ECON
Michiel Rijsberman	Flevoland	Vast lid	COTER
Tjisse Stelpstra	Drenthe	Vast lid	ENVE
Klaas Fokkinga	Friesland	Plaatsvervangend lid	COTER
John Berends	Gelderland	Plaatsvervangend lid	CIVEX
Ilse Zaal	Noord-Holland	Vast lid	NAT
Henk Staghouwer	Groningen	Vast lid	NAT
Jeannette Baljeu	Zuid-Holland	Plaatsvervangend lid	ECON
Anita Pijpelink	Zeeland	Plaatsvervangend lid	ENVE

Nederlandse delegatie van gemeenten

Naam	Gemeente	Lidmaatschap	Commissie
René de Heer	Zwolle	Vast lid	COTER
Marjon de Hoon-Veelenturf	Baarle-Nassau	Vast lid	NAT
Rob Jonkman	Opsterland	Vast lid	ECON
Ufuk Kähya	's-Hertogenbosch	Vast lid	SEDEC
Ellen Nauta-Van Moorsel	Hof van Twente	Vast lid	NAT
Marieke Schouten	Nieuwegein	Vast lid	ENVE
Ahmed Aboutaleb	Rotterdam	Plaatsvervangend lid	ECON
Ben van Assche	Terneuzen	Plaatsvervangend lid	ENVE
Robert van Asten	Den Haag	Plaatsvervangend lid	COTER
Wilma Delissen-Van Tongerlo	Peel en Maas	Plaatsvervangend lid	CIVEX
Marcelle Hendrickx	Tilburg	Plaatsvervangend lid	CIVEX
Guido Rink	Emmen	Plaatsvervangend lid	SEDEC